

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 285/2020-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. augusta 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Martina Vernarského a sudcov Ivana Fiačana a Petra Straku (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 17 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a svojho práva podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Komárno sp. zn. 3 T 109/2018 z 22. augusta 2019 a uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 4 To 84/2019 z 5. decembra 2019, a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .
2. Žiadosti [REDACTED] o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom n e v y h o v u j e .

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. apríla 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 T 109/2018 z 22. augusta 2019 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 To 84/2019 z 5. decembra 2019 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“).

2. Zo sťažnosti vyplýva: *«... v súčasnosti vykonávam trest odňatia slobody, ktorý mi uložil OKr. Súd Komárno sp.zn. 3T/109/2018 z 22.08.2019, Krajský súd Nitra sp.zn. 4TO/84/2019 z 05.12.2019..., avšak ani I. st. ani II. stp súd sa „nevysporiadal“ s väzbou, ktorú som vykonáva za inú trestnú vec pod sp.zn. 3T32/2008“ (v zmysle § 45 ods. 3 T. zák.) Okr. Súdom Nové Zámky t.j 2 (dva) roky od: 20.09.2005 do 20.09.2007... väzba sa má započítavať do výkonu trestu odňatia slobody, alebo v zmysle § 45 ods. 3 Trestného zákona ak nie je možné započítať nasledne súd prihliadne na tú skutočnosť pri ukladaní trestu odňatia slobody...»*

3. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 17 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru a aby mu priznal finančné zadosťučinenie vo výške 73 000 €. Sťažovateľ zároveň požiadal o ustanovenie advokáta na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom.

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

6. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

8. Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: a) zákonné uväznenie po odsúdení príslušným súdom; b) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby preto, že sa nepodrobila rozhodnutiu vydanému súdom podľa zákona, alebo preto, aby sa zaručilo splnenie povinnosti ustanovenej zákonom; c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní; d) iné pozbavenie slobody maloletého na základe zákonného rozhodnutia na účely výchovného dohľadu alebo jeho zákonné pozbavenie slobody na účely jeho predvedenia pred príslušný orgán; e) zákonné držanie osôb, aby sa zabránilo šíreniu nákazlivej choroby, alebo duševne chorých osôb, alkoholikov, narkomanov alebo tulákov; f) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie, alebo osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie.

9. Podľa čl. 5 ods. 2 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom.

10. Podľa § 45 ods. 1 Trestného zákona ak sa viedlo proti páchatel'ovi trestné stíhanie vo väzbe a dôjde v tomto konaní k jeho odsúdeniu, započíta sa mu doba strávená vo väzbe do uloženého trestu, prípadne do úhrnného trestu alebo súhrnného trestu, ak je vzhľadom na druh uloženého trestu započítanie možné. Rovnako sa postupuje, ak súd upustí od uloženia súhrnného trestu alebo ďalšieho trestu.

11. Podľa § 45 ods. 2 Trestného zákona ak v rámci trestného stíhania došlo k zadržaniu páchatel'a a v tomto konaní dôjde k jeho odsúdeniu, započíta sa mu doba obmedzenia osobnej slobody do uloženého trestu, ak je vzhľadom na druh uloženého trestu započítanie možné.

12. Podľa § 45 ods. 3 Trestného zákona ak bol páchatel' súdom alebo iným orgánom potrestaný a došlo k jeho odsúdeniu pre ten istý skutok, započíta sa mu vykonaný trest do uloženého trestu, ak je vzhľadom na druh uloženého trestu započítanie možné. Rovnako postupuje súd, ak páchatel'ovi uložil úhrnný trest alebo súhrnný trest.

13. Podľa § 45 ods. 4 Trestného zákona ak nie je započítanie väzby alebo trestu podľa odsekov 1 až 3 možné, prihliadne súd na túto skutočnosť pri určovaní druhu trestu, prípadne výmery trestu.

14. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

15. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05).

16. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť tým, že okresný súd a ani krajský súd sa nevysporiadali s väzbou, ktorú vykonal za inú trestnú vec.

17. Rozsudkom okresného súdu bol sťažovateľ uznaný vinným zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona

a pokračovacieho prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, za čo mu bol uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov nepodmienečne.

18. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, ktoré krajský súd napadnutým uznesením podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa rozsudkom okresného súdu

19. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Ochrana ústavnosti nie je výlučnou úlohou ústavného súdu, ale všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Aj pre všeobecné súdy vyplýva priamo z ústavy (čl. 46 ods. 1) povinnosť chrániť v konaní a pri rozhodovaní nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, preto sa subsidiárna právomoc ústavného súdu uplatní až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. napr. IV. ÚS 236/07).

20. Ak teda právny poriadok poskytuje sťažovateľovi iné právne prostriedky ochrany práv garantovaných ústavou alebo medzinárodnou zmluvou, a to aj v podobe možnosti uplatnenia riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov v konaní pred všeobecným súdom, nemôže sa pred ich vyčerpaním domáhať úspešne ochrany práv v konaní pred ústavným súdom.

21. Sťažovateľ mal k dispozícii opravný prostriedok proti rozsudku okresného súdu, ktorým je odvolanie podľa § 306 ods. 1 Trestného poriadku. Odvolanie sťažovateľ podal a o tomto rozhodol krajský súd napadnutým uznesením.

22. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa uznesením krajského súdu

23. Sťažovateľ sa v odvolaní proti rozsudku okresného súdu okrem iného domáhal v zmysle § 45 ods. 3 Trestného zákona započítania väzby z konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 3 T 34/2008.

24. Krajský súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia s touto odvolacou námietkou sťažovateľa vysporiadal takto: *„Za bezpredmetnú námietku obžalovaného považoval odvolací súd aj jeho prejav vôle smerujúci k možnosti započítania väzby, ktorú vykonával v konaní vedenom na súde prvého stupňa pod spisovou značkou 3T/34/2008 do trestu uloženom v tomto konaní. S poukazom na § 45 ods. 3 Trestného zákona (zhodne ani podľa odseku 1 a 2 toho istého ustanovenia) takýto postup podľa vyššie označeného ustanovenia nie je možné uplatniť v tomto konaní, pretože predmetné ustanovenie precizuje započítanie väzby v iných prípadoch, než obžalovaný žiada. Prejednávaná vec nijako nesúvisí s vecou, z ktorej má byť v tomto konaní započítaná väzba, pretože neprišlo ani k uloženiu súhrnného, spoločného, respektíve upustenia od súhrnného alebo ďalšieho trestu. S poukazom na uvedené, taký prejav vôle nepovažoval odvolací súd za meritórnu námietku, navyše ani relevantnú, avšak považoval za nevyhnutné sa k tejto stručne vyjadriť.“*

25. Ústavný súd si v rámci prípravy predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti zabezpečil odpis z registra trestov sťažovateľa, z ktorého zistil, že vo veci vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 3 T 34/08 bol sťažovateľovi rozsudkom z 27. mája 2010, ktorý nadobudol právoplatnosť 12. júna 2010, uložený podmienený trest odňatia slobody vo výmere dva roky so skúšobnou dobou v trvaní 4 roky do 12. júna 2014. Sťažovateľ sa osvedčil 12. júna 2015, a preto sa naňho hľadí, akoby nebol odsúdený.

26. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd konštatuje, že na väzbu vykonanú v konaní vedenom na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 3 T 34/08 mohlo byť prihliadané iba v uvedenom konaní. Krajský súd teda postupoval správne, ak poukázal na to, že započítanie väzby nie je možné, keďže prejednávaná vec nesúvisí s vecou vedenou pod sp. zn. 3 T 34/08.

27. Pokiaľ sťažovateľ namieta, že krajský súd na ustanovenie § 43 ods. 3 Trestného zákona neprihliadal, iba citoval čo je v odseku 1 a 2, ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na popísaný stav započítanie väzby a ani možnosť prihliadať na vykonanú väzbu pri ukladaní trestu v konaní pod sp. zn. 3 T 34/2008 vo veci, o ktorej rozhodoval krajský súd napadnutým uznesením, neprichádzalo do úvahy. Ako je z citovanej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu zrejmé, krajský súd námietku sťažovateľa obsiahnutú v odvolaní a týkajúcu sa započítania väzby nepovažoval za námietku meritórnú a vyjadril sa k nej iba z dôvodu, aby sťažovateľovi ozrejmil dôvody, pre ktoré je irelevantná. Ústavný súd preto konštatuje, že aj v prípade, ak by sa krajský súd k tejto odvolacej námietke sťažovateľa vôbec nevyjadril, neporušil by svoju povinnosť a ústavou zakotvené právo sťažovateľa na riadne odôvodnenie súdnych rozhodnutí, keďže táto námietka nemala s trestnou vecou sťažovateľa súvis.

28. Za takejto situácie je potrebné považovať ústavnú sťažnosť smerujúcu proti uzneseniu krajského súdu za zjavne neopodstatnenú pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi uznesením krajského súdu a namietaným porušením sťažovateľom označených práv.

29. S poukazom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

30. Sťažovateľovej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovel, keďže z už uvedeného je zrejmé, že ide o bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu

ústavnosti, teda podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v zmysle § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde splnené neboli.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. augusta 2020

Martin Vernarský
predseda senátu